

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

Нещодавній досвід світової фінансової кризи показав, що навіть на перший погляд фінансово потужні компанії можуть миттєво втратити ліквідність та платоспроможність та опинитися на межі банкрутства. Проте, у переважній більшості випадків існує можливість заздалегідь виявити несприятливі тенденції розвитку підприємства, які в кінцевому рахунку можуть призвести до його банкрутства. Одним зі способів такого виявлення є застосування методів та моделей діагностики банкрутства підприємства [1, 2, 3].

Механізм оцінки схильності підприємства до банкрутства призначений для відповіді на питання: чи схильне підприємство до банкрутства, а якщо схильне, то наскільки близько воно підійшло до катастрофічного стану, коли залишається тільки один вихід – його ліквідація? Метою цього механізму є визначення поточного стану підприємства відомими та найбільш розповсюдженими методами оцінки схильності господарюючого суб'єкта до банкрутства.

Проведене нами дослідження показало, що схильність підприємства до банкрутства доцільно вимірювати у шкалі від нуля до одиниці, так як це відповідає класичному підходу, що застосовується в теорії імовірності. При цьому слід враховувати два основних чинника, які зумовлюють настання фінансової кризи на підприємстві, а саме: значний обсяг позичкового капіталу у структурі джерел утворення його господарських засобів та тенденція до різкого скорочення рівня прибутковості діяльності господарюючого суб'єкта. Враховуючи це, можна запропонувати два методичних підходи до оцінювання імовірності банкрутства підприємства.

Перший метод передбачає побудову функції розподілу ймовірностей прибутку підприємства до сплати процентів та податків. Проведене дослідження показало, що дану функцію можна апроксимувати кількома відрізками лінійних функцій з достатнім рівнем точності навіть за обмеженої кількості вхідних параметрів. Зокрема, для цього достатньо володіти відомостями про сподівані межі коливання прибутку, його математичне сподівання та коефіцієнт варіації за середньоквадратичним відхиленням. За такого підходу імовірність банкрутства підприємства буде відповідати тому значенню функції розподілу ймовірностей його прибутку до сплати процентів та податків, яке дорівнює розміру процентів за користування позичковим капіталом даного підприємства.

Другий метод діагностики імовірності банкрутства підприємства передбачає застосування динамічного підходу. Він базується на тому факті, що, як показує досвід господарської діяльності більшості

підприємств, які потрапляють у стан фінансової кризи, тенденція до зниження величини їх прибутку має не стрибкоподібний, а поступовий характер. Інакше кажучи, можливо наперед спрогнозувати появу негативного тренду щодо зниження прибутковості підприємства і у деяких випадках розробити заходи, спрямовані на те, щоб запобігти настанню стану його банкрутства. З цією метою потрібно, насамперед, оцінити можливості підприємства своєчасно погасити величину своїх кредитних зобов'язань за різних можливих сценаріїв динаміки прогнозованої величини прибутку даного підприємства до сплати процентів та податків. У свою чергу, це потребує здійснення імітаційного моделювання тренду сподіваного прибутку господарюючого суб'єкта. При цьому дослідника повинні, насамперед, цікавити сценарії, за яких цей тренд є негативним, тобто величина прибутку має тенденцію до скорочення. За таких умов імовірність банкрутства підприємства може бути оціненою імовірністю настання тих тенденцій зменшення величини його прибутку до сплати процентів та податків, за яких підприємство не встигне повністю погасити розмір своїх позичкових зобов'язань.

Використання описаних методів діагностики банкрутства підприємства у практиці господарювання дозволить своєчасно виявляти симптоми настання фінансової кризи та, відповідно, розробити та реалізувати заходи, спрямовані на своєчасне подолання або, принаймні, пом'якшення негативних чинників, що зумовлюють кризові явища на певному підприємстві.

1. Астахов В.П. *Анализ финансовой устойчивости фирмы и процедуры, связанные с банкротством* / В.П. Астахов.- М.: Издательство «Ось-89», 2006. – 168 с.
2. *Антикризисное управление: от банкротства – к финансовому оздоровлению* / Под ред. Г.П. Иванова. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 2008. – 254с.
3. Ковалев В.В. *Финансовый анализ: методы и процедуры* / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика. – 2001. – 304с.

Сташин В.І.
студ. групи ЕКПм-12
Науковий керівник – к.е.н., доц. Загорецька О.Я.

ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ТЕС

Система теплопостачання в Україні досить розвинена. Сьогодні структура теплоспоживання – це: промисловість – 35,4%, житлово-комунальний сектор – 43,7%, інші сектори економіки – 20,9%. За даними ДП "Енергоринок", виробництво електроенергії в Україні має таку структуру: АЕС - 48,6%, ТЕС - 41,5%, ГЕС - 5%, ТЕЦ - 3,8%, ВЕС - 1%, інші виробники - 12%.

В країні працює близько 250 ТЕЦ. Основним паливом для ТЕЦ служить природний газ (76-80%), використовуються також мазут (15-18%) і вугілля (5-6%). Обладнання більшості ТЕЦ застаріле (понад 80%),